

OM *den verkliga tryggheten*

Övergången från fattigdom till välstånd i vårt land är i väsentlig utsträckning ett resultat av den förbättrade produktivitet som kännetecknar våra teknikbaserade industrier och av att dessa industrier utnyttjar de möjligheter, som den vetenskapliga forskningen ställer till förfogande. Som nation är vi nu så gott som helt hänvisade till den-

Gustaf Delin

na "naturtillgång" för vårt framtida ekonomiska välbefinnande.

För att uppehålla full sysselsättning, för att maximera den ekonomiska tillväxten, för att använda de totala resurserna på effektivast möjliga sätt, för att utrota materiell nöd här hemma och hjälpa till effektivt på andra håll i världen, krävs ständigt ny utveckling med en högtstående vetenskaplig forskning som grund.

Mycket av vår framgång har vi att tacka ställningen som forskarnation. Sverige har lyckats fostra

framstående forskare och tekniker. Det blir viktigare än någonsin i framtiden att våra "intellektuella naturtillgångar" tillvaratages. Vi får inte försumma någon nivå, minst av allt den avancerade forskningen.

Ändå håller vi på att begå just detta misstag. Hannes Alfvén är inte den förste av de skolbildande forskarna som lämnar landet för att söka sig till mera stimulerande omgivning. Men han är ett skol-exempel på hur vi med en oklok politik släpper ifrån oss av vår mest värdefulla naturtillgång och nedrustar oss som forskarnation. De största och kostsammaste misstagen består i underlåtenhet och grundas på oförståelse inför de villkor som dikterar vårt framtida materiella och kulturella välstånd.

Statsmakterna tänker i 30-talstermer, vilket är ett annat uttryck för att en gången verklighet bildar utgångspunkten för ställningstagandena. Man bedömer det möjligt att avdela flera hundra miljoner för någon i och för sig god reform, samtidigt som man åberopar statsfinansiella skäl för ett småsnålade med forskningsanslag som i Alfvéns fall högst kan uppgå till en miljon. Man utgår ifrån att människornas trygghet bättre tillgodoses via sjukförsäkringens miljoner än via en anständig ökning av vis-

sa vetenskapsmäns forskningsmöjligheter.

Detta är naturligtvis ett misstag. Har en nation inträtt i den vetenskapligt och taktiskt grundade ekonomins epok så gives ingen återvändo. Den verkliga tryggheten ligger i att grunden för denna ekonomi förstärks. Med en utarmad vetenskaplig forskning, och en därav följande minskning av nya upptäckter, kommer våra materiella möjligheter i framtiden att försämrast.

Det finns tydliga exempel på konsekvenserna av oförmåga att inse eller tillgodose de eventuellt insedda villkoren för framtidens ekono-

miska trygghet. En utredning nyligen i USA påvisar att de delstater i USA som underlåtit att ge sina forskare goda villkor eller misslyckats härmed nu riskerar att bli lämnade efter i den ekonomiska utvecklingen. De stater som av hävd räknar sina rikedomar i odlingsbar jord, skogar, olja eller mineral måste ompröva sitt sätt att uppfatta verkligheten.

Det verkar så onödigt att Sverige med sitt goda utgångsläge skulle behöva göra samma smärtsamma erfarenhet. Det förefaller så uppenbart att vi i det här fallet låter snålheten bedraga tryggheten.

OM självförsörjning eller understöd

Kraven på ökade understöd växa på grund av hela den anda, som utbildas i ett sådant samhälle. Och samtidigt löper kapitalbildningen fara att minskas eller att icke följa med i utvecklingen på grund av det allt kraftigare progressiva skattetrycket. Men den minskade kapitalbildningen medför återigen minskade möjligheter till självförsörjning genom sin inverkan på lönenivån och utkomstmöjligheterna för arbetarna, vilken den hotar att sänka. Detta gäller icke minst de lager av självförsörjande, som befinna sig i inkomstklasserna närmast över understödstagarnas. De pressas alltså småningom ned i samma läge som dessa; följden blir en ökad understödsverksamhet, ökad beskattning, minskad kapitalbildning och minskade utkomstmöjligheter för självförsörjarna inom de lägsta inkomstlagren, vilka i större eller mindre utsträckning i sin ordning övergår till understödstagare osv.

Svensk Tidskrift 1927